

Vážené dámy, vážení páni,

dovoľte mi dotknúť sa oblasti mlieka, nakoľko aj naše družstvo je zamerané a špecializované hlavne na mlieko a až druhotne aj na produkciu hovädzieho mäsa.

Slovenská republika bola pred štvrt'istoročím potravinovo sebestačná, no v súčasnosti dováža potraviny za viac ako miliardu Eur ročne.

V Slovenskej republike ubudlo za 25 rokov až 73% pracovných miest v poľnohospodárstve a potravinárstve. Slovensko má obrovský nevyužitý potenciál v poľnohospodárstve a potravinárstve, nevyužitá pôda, nevyužitá pracovná miesta, pracovná sila. Potraviny sa stávajú čoraz viac strategickou surovinou.

Od roku 1990, keď začali u nás veľké hospodárske zmeny, zo Slovenska, ktoré bolo i v mliečnej výrobe sebestačné sa 30% produkcie vyvážalo, dnes sme nesebestační a stali sme sa závislí od dovozu mlieka. Od roku 2015 sa znížil celkový počet dojníc na 142 tisíc. To je zníženie o 73 %. Vďaka zvýšenej dojivosti priemerne 6 750 lit/rok/dojicu, produkcia mlieka dosiahla 925 tisíc ton, čo je nižšie o 54%, produkcia za rok 2015 bola už len 865 tis. kg mlieka. Počet prvovýrobcov mlieka v roku 2005 bol 755, v roku 2015 bol už počet prvovýrobcov mlieka len 485, čo je menej o 36 % a pri súčasných cenách mlieka tento trend pokračuje. V roku 2016 by malo odpadnúť až 1/3 producentov.

Naše poľnohospodárske družstvo hospodáril v roku 2015 na celkovej výmere 1 416,39 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 178 ,80 ha ornej pôdy, na ktorej sme mali zasiatú d'atelinu dvojkosnú a ostatné krmoviny na ornej pôde. Zvyšok tvorili trvalé trávne porasty a pasienky.

V jarnom období boli vykonávané práce v súlade s agrotechnickými podmienkami. Vykonali sme prísev tráv na lúkach a pasienkoch o výmere 73,42 ha a na honoch Vrch, Pastva, Nad Mlyn, Nad Hámer, Jandurov vršek na výmere 38,5 ha sme založili nový porast tráv. Na lúkach bolo prevedené smykovanie a osiate porasty boli zavalcované. V mesiaci apríli sme začali s prihnojovaním lúk a pasienkov priemyselnými hnojivami – Močovinou a na pôdu sme aplikovali aj digestát z Bioplynovej stanice Green Eergy Tvrdošín.

Priemyselné hnojivá sme v roku 2015 zakúpili v celkovej čiastke 42 153.- Eur, čo je oproti roku 2014 o 11 116.- Eur viac. Priemyselné hnojivá boli zakúpené od firmy Agria Tvrdošín. Ako každý rok , aj v roku 2015 sa zapojili do zberu skál Dobrovoňní hasiči z Podbieľa, Záhradkárka osada mlyn, Jednota dôchodcov Podbieľ, FS Senková, Poľovnícky spolok Senková Podbieľ a Poľovnícky spolok Prieková Oravský Biely Potok.

S prvou kosbou sme začali 18.05.2015 na parcelách Ráztoky, Cickov, Jasienok, Za Pálenica. Na rezanie sme mali zabezpečnú rezačku od firmy Oragro Oravské Veselé, s ktorými máme dlhoročnú, dobrú spoluprácu. Za ich služby sme zaplatili 16 295 Eur. Zvoz sme zabezpečovali vlastnými traktormi, ale snažili sme sa aj uplatniť systém vzájomnej spolupráce s družstvom Zuberec a Krivá. Senáž sme utláčali do senážnych jám na hospodárskom dvore Farma dojníc Podbieľ.

V mesiaci júl sme zelenú hmotu konzervovali do silážnych jám, ale aj vakov, ktoré

nám dodala firma Oragro Oravské Veselé. Na konzervovanie utlačanej hmoty sme použili prípravky Bonsilage forte a Schaumasil. Konzervačné prípravky sme zakúpili vcelkovej čiastke 9 294.- Eur, oproti roku 2014 je to o 3 079.- Eur menej.

12.06.2015 sme začali s balíkováním sena. Seno bolo lisované vlastnými lisami na seno a následne aj zväžané vlastnými vlečkami na zvoz balíkováného sena. Balíky boli uskladnené na hospodárskom dvore v Podbieli a v samostatných stohoch v blízkosti hospodárskeho dvora Podbiel a Farma dojníc. Časť produkcie balíkováného sena bola zhromaždená na úvratiach na poli a balíky boli prevážané postupne v priebehu jesene na hospodárske dvory. Volne ložené seno sme v roku 2015 neuskladňovali, nakoľko po zhorení senníka nemáme skladovacie priestory na volne ložené seno. Plochy, z ktorých nebola zväžaná zelená hmota boli mulčované, alebo plochy ktoré nie sú dostupné mechanizačnými prostriedkami boli využité ako oplôtky na spásanie jalovicami.

Časť produkcie senáže bola odpredaná do Bioplynovej stanice Green Energy Tvrdošín v celkovom množstve 1 318,8 t. Následne sme od nich dovážali digestát, ktorý bol aplikovaný do pôdy. Do bioplynovej stanice Green Energy sme opredali aj maštalný hnoj v množstve 5 565 t za 53 555.- Eur. Produkcia balíkováného sena bola taktiež čiastočne odpredaná súkromníkom.

Po vykonaní zberu zelenej hmoty sme zobraté plochy vyhnojili priemyselnými hnojivami – liädkom a močovinou. Pred založením nového porastu bola plocha upravená postrekom proti výskytu burín herbicídou Kyleo v dávke 5 litrov na 1 ha. Je to prípravok na totálne zničenie burín. 17.08. 2015 sme na hone Ráztoky založili nový porast, kde bolo vysiate osivo mätonohová silážna zmes Cutmax v dávke 31 kg na 1 ha diskovou sejačkou, ktorú sme mali zapožičanú od firmy Agrotyp Ružomberok.

Náklady na osivá za rok 2015 boli v celkovej čiastke 11 082.- Eur, čo je oproti roku 2014 o 2 481.- Eur menej. Osivá boli zakúpené od firmy Agria Tvrdošín. V jesennom období sme začali s rozmetaním maštalného hnoja na lúky. V roku 2015 sme celkovo dorobili 7 410 ton senáže a 10 322,5 ton sena.

Úsek mechanizácie počas celého roka zabezpečoval plynulý priebeh prác nielen pre rastlinnú výrobu ako je smykovanie, valcovanie, kosenie, zvoz, tlačenie, ale aj pre živočíšnu výrobu pri vývoze hnoja, močovky, kŕmenie zvierat a podstielanie.

Pracovníci dielne opravovali závesné náradie – smyky, obracačky, kosačky, traktory a ostané práce, ktoré boli od nich vyžadované. Ďalej zabezpečovali služby pre družstvo Krivá, Zuberec, či už išlo o kosenie, zvoz senáže alebo rozmetanie maštalného hnoja. Vlastnými traktormi sme realizovali vývoz senáže do bioplynovej stanice, odvoz predaných balíkov sena, dovoz slamy na podstielanie do živočíšnej výroby, dovoz štrku na úpravu ciest a plochy na Farme dojníc, ale aj na hospodárskom dvore Podbiel.

Pracovníci mechanizácie pristúpili taktiež k úprave priestorov dielne, kde bola namontovaná pec, vybúraná priečka pre lepšiu manipuláciu so strojmi, zabudované WC a umývadlo. Pre zlepšenie pracovného prostredia boli im taktiež obnovené sociálne zariadenia v šatni. Na úsek mechanizácie sú priebežne zakupované nové

stroje – traktory, rozmetadlá a iné podľa potreby, kedy sa staršie modely nahrádzajú novými výkonnejšími. Používaním výkonnejších strojov sa smozrejme zvyšuje aj kvalita a kvantita práce.

Kolektív pracovníkov je mladý, priemerný vek pracovníkov mechanizácie je 34 rokov, čo je predpoklad vytvorenia dobrého a stabilného kolektívu

Živočišna výroba na našom družstve je zameraná na výrobu hovädzieho mäsa a kravského mlieka. Ku kocnu roka 2015 sme chovali 675 kusov dobytky, z toho kráv 260 kusov. Pri priemernom počte dojníc 263 kusov sme vyrobili 2 mil.082 136 litrov mlieka, čo predstavuje na jednu dojnicu 7 890 litrov. Do Liptovskej mliekárne Savencia sme predali 2 mil 001 866 litrov, čo je viac oproti roku 2014 o 4681 litrov. Dodávka na jednu dojnicu tak činí 7 585,9 litra. Náklady na výrobu jedného litra mlieka sme mali 0,335 Eur, speňažili sme ho však len za 0,306 Eur v priemernej cene za jeden liter.

Z uvedeného vyplýva, že nášmu družstvu sa darí v úžitkovosti dojníc. Napr. v roku 2005 bola úžitkovosť na jednu dojnicu 5 211 litrov, v roku 2010 bolo 6 425 litrov a v roku 2015 už 7 890 litrov výroby mlieka na jednu dojnicu. Za posledných 10 rokov sme zvýšili úžitkovosť o 2 679 litrov, čím sme sa zaradili v okrese Tvrdošín na prvé miesto.

Z hovädzieho dobytky sme predali 300 ks, čo predstavuje 172 ton. Predaj oproti minulému roku bol tak vyšší o 71 kusov. Z plemenárskych ukazovateľov máme medziobdobie 369 dní, servis perióda 90 a interval 45 dní.

Za predaj mlieka a dobytky sme v roku 2015 dosiahli nasledovné tržby : za kravy 36 973, Eur, za mlieko 612 974,61 Eur, za teľatá 16 276 Eur, za maštalný hnoj 16 697 Eur a za býky 63 868 Eur. Spolu to predstavuje 811 656,61 Eur, čo je menej oproti roku 2014 o 102 309,74 v dôsledku zníženia ceny mlieka. Cena mlieka nám klesla o 0,055 Eur za jeden liter, aj keď mlieko bolo zatriedené v triede Q, v najlepšej kvalite.

Z nákladovej časti v roku 2015 pre úsek živočišnej výroby to boli tieto najhlavnejšie a najpotrebnejšie nákladové zložky: Spotreba nakúpených krmív 293 903 Eur, Lieky a veterinárne služby 21 541 Eur, plemenárske lužby 17 618, asanácia 3 096 a spotreba vlastných výrobkov sena a senáže za 470 510 Eur.

K zlepšeniu životných podmienok zvierat a pre efektívnosť výroby sme na našich dvoroch previedli úpravy výbehov, vyčistila sa plocha na Farme na bývalom senníku. V dojárni sa namontovali napájadlá pre dojnice a v čakacej ohrade sa dlážka prekryla gumou. Na maštali č. 3 v Podbieli sa zhotovili svetlíky, ktoré slúžia tiež na zlepšenie životných podmienok zvierat.

Za rok 2015 naše družstvo dosiahlo tržby z predaja vlastných výrobkov 811 561.- Eur, čo je menej oproti roku 2014 o 108 155 Eur, kde sme mali najväčší pokles z predaja kravského mlieka. Celková spotreba materiálu bola vyššia o 20 946 Eur. Spotrebovali sme 114 709 litrov nafty, za čo sme zaplatili 107 171 Eur. Hnojivá sme zakúpili vo výške 42 153 Eur, ktoré sme použili na plochy krmovín na ornej pôde. Za opravy strojov a náhradné diely sme zaplatili 75 666.- Eur, čo je nárast oproti roku 2014 o 16 202 Eur. Nárast bol z dôvodu vyšších cien náhradných dielov. Náklady na

služby boli 244 355, ktoré sme oproti roku 2014 znížili o 27 210.- Eur. Dezinfekciu dojárne a opravy nám prevádzala firma Agromont Nitra, za čo sme zaplatili 21 113.- Eur. Aj tu sme zaznamenali vyšší nárast o 2 151 oproti roku 2014, z dôvodu zvýšenia ceny materiálu.

Elektrickú energiu sme spotrebovali za 26 313 , plyn za 8 506 Eur. Odpisy budov, strojov a zvierat boli v celkovej výške 258 070.- Eur. Vyplatili sme nájomné za pôdu nájomníkom za 22 259.- Eur.

Dane obecným úradom v Nižnej, Podbieli a v Oravskom Bielom Potoku boli vplatené v sume 10 757.- Eur. Voči štátu máme vysporiadané všetky záväzky. Podľa možností sa snažíme obecným úradom prispieť na kultúrne podujatia a to nie v malej čiastke.

Celkové tržby z predaja výrobkov rastlinnej výroby boli vo výške 36 858 Eur. V roku 2015 pracovalo na našom družstve 35 pracovníkov, ktorým boli vyplatené mzdy v celkovej čiastke 328 367 Eur a odvody do poisťovní vo výške 110 551.- Eur.

V rámci investícií sme zakúpili tieto nové stroje :

Pottinger Novocat	za 19 991 Eur
Nisan Navara	6 500
Golf Sporti	19 991
Traktor 6150	92 867
Vidly na balíky	2 079
Osobné auto KIA	21 556
Cisterna na močovku	26 800
Nisan	5 500
Rozmetadlo hnoja	28 500
Spolu za	223 784.- Eur.

Tieto stroje boli financované z vlastných finančných zdrojov a na leasing.

Za rok 2015 nám boli vyplatené dotácie za pôdu a dojnice 548 799 .-Eur,ale žiaľ dotácie na životné podmienky zvierat vo výške 33 800 zatiaľ neboli vyplatené.

Poisťovne nám za škody vyplatili 11 195.- Eur.

Hospodársky výsledok za rok 2015 bol - 65 583.- Eur.

S porovnaním s rokom 2014 sme dosiahli horší hospodársky výsledok o 42 962 Eur, pod ktorý sa popísali nevyplatené dotácie na VDJ, doplnková platba na plochu a zníženie predajnej ceny kravského mlieka.

S odstupom času a z doterajšej praxe vyplýva, že je potrebné prehodnotiť súčasný vývoj vo výžive ľudí a postupne robiť zásadné opatrenia v poľnohospodárstve a aj v mliekárenskej výrobe. Je potrebné poučiť sa z chýb minulosti a hľadať dostupné východiská zo súčasnej nepriaznivej situácie. Slovensko má predsa bohaté tradície, podmienky na oživenie živočíšnej výroby a na rozvoj potravinárskej a mliekárenskej výroby.

Nemôžeme sa predsa spoliehať iba na dovoz potravín, ale treba robiť to, čo vo vyspelých štátoch a to je využitie, ochránenie a zveladenie vlastných zdrojov vo vlastnej krajine. Máme všetky predpoklady na to, aby sme sa znovu zaradili medzi

krajiny, ktoré sú potravinovo sebestačné a dokážu vyrábať aj konzumovať zdravé potraviny v potrebnom množstve. Konkrétne u mlieka to bolo 200 litrov na osobu za rok. Dnes je to len 160 litrov mlieka na osobu za rok.

Prehodnoťme pohľad na mlieko a skúsme uveriť, že **viac mlieka – viac zdravia**.

Na záver chcem poďakovať všetkým pracovníkom družstva, všetkým členom družstva, ktorí to s družstvom myslia úprimne a svojou svedomitou prácou prispievali k našim spoločným výsledkom. Prajem Vám veľa chuti a elánu do ďalšej práce.

„Orava“ potravinárske  
podnikateľské ústredie, družstvo  
Družstevná 510  
027 43 Húžná  
IČO: 36382175 IČ DPH: SK2020131124

15. 6. 2016

